

2. ŚWIAT GRECKICH POLEIS – NOTATKA

Polis – greckie miasto – państwo wraz z przylegającymi obszarami rolniczymi. Polityczna i religijna wspólnota obywateli. (Poleis – liczba mnoga).

1. Początki greckich *poleis* - powstały w tzw. okresie archaicznym od VIII – VI w. p.n.e.

- a) prawa obywatelskie mieli tylko mężczyźni, najczęściej od 20 roku życia
- b) do obowiązków obywateli należało: obrona polis, uczestniczenie w obradach zgromadzenia ludowego, płacenie podatków
- c) obywatel brał aktywny udział w życiu politycznym i religijnym polis; mógł zostać wybrany (wylosowany) na urzędnika lub członka sądu

2. Ustroje poleis

- a) **oligarchia** – rządy nielicznych – ustrój, w którym władzę sprawuje niewielka część obywateli, np. najbogatsi (taką formę oligarchii nazywano timokracją). Najczęściej władzę sprawowała arystokracja (aristoi – dobrze urodzeni, najlepsi). W oligarchii arystokraci pełnili urzędy i podejmowali najważniejsze dla polis decyzje.
- b) **tyrania** – ustrój, w którym władzę sprawuje jedna osoba (tyran), który nie ma do tego podstaw prawnych. Najczęściej był to arystokrata, który uzurpował sobie władzę.
- c) **demokracja** – „rządy ludu” – ustrój, w którym władza spoczywa w rękach obywateli. W starożytnej Grecji powstała demokracja bezpośrednia – obywatele mieli bezpośredni wpływ na władzę; brali udział w zgromadzeniu ludowym, stanowili prawo, wchodzili w skład sądów, mogli zostać wybrani lub wylosowani do organów władzy.

3. Wielka kolonizacja VIII w. p.n.e.

- a) uwarunkowania
 - przeludnienie państwa,
 - zbyt mało ziem uprawnych,
 - poszukiwanie nowych źródeł surowców.
- b) związki między metropolią, a koloniami – kolonie były zależne od metropolii i utrzymywały z nią wymianę handlową. Wysyłały do metropolii surowce i żywność, a w zamian dostawały towary luksusowe (wytwory rzemiosła).
- c) zasięg kolonizacji greckiej – Basen Morza Czarnego, wybrzeże Azji Mniejszej, basen Morza i Śródziemnego
- d) skutki kolonizacji:
 - rozwój ekonomiczny poleis greckich,
 - gospodarkę naturalną zastąpiła gospodarka wymienna,
 - w VII w. p.n.e. wprowadzono monety – powstała gospodarka towarowo – pieniężna,
 - upowszechnienie się kultury greckiej